

Володимир УДОВИЧЕНКО

міський голова Славутича, віце-президент Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, президент Всеукраїнського громадського об'єднання «Клуб мерів»

Ефективність та якість комунальних послуг через ринкові умови господарювання

Без сумніву, головним чинником будь-яких змін (реформ) є пошук того знаменника, що приведе до поліпшення ефективності та якості самого предмету реформування.

Житлово-комунальна сфера не виняток. Головною метою реформування цієї надзвичайно важливої галузі, на погляд автора, є суттєве покращення якості комунальних послуг в умовах значного монополізму в цій сфері з одночасним досягненням оптимальних витрат на їх вироблення й надання.

Варто зробити пояснення до авторського означення, що термін «оптимальних» наголошує, що саме монополізм у житлово-комунальній сфері не дає змоги громадянам обирати на ринку ті послуги, що необхідні для задоволення їхніх комунальних потреб.

Саме тому в реалізації поставленої мети реформування житлово-комунального господарства принципово важливо створити конкурентне середовище в цій сфері. Це можна зробити лише за умови залучення приватного бізнесу в цей величезний, привабливий з міркувань економічної теорії, сектор.

Поставимо самі собі запитання, чи є бажання започаткувати власну

підприємницьку діяльність з надання житлово-комунальних послуг у сучасних умовах? Відповідь одна – ні! Чому? Тому що немає необхідних і достатніх умов:

- по-перше, тарифи не відповідають собівартості, вже не кажучи про рентабельність;
- по-друге, навіть за заниженими збитковими тарифами платіжна система не працює через брак жорсткої правової бази стосовно дотримання платіжної дисципліни, з одного боку, а з іншого – низький рівень платоспроможності населення.

Наразі ми робимо чергову методологічну помилку, штучно зменшуючи взагалі платоспроможність значної

частини населення, яка тільки-но вийшла на мінімально прийнятний рівень життя. Якщо бідних людей система субсидій ще хоча б якось захищає, хоч і вона сьогодні вочевидь відстала, то для вчителів, лікарів, працівників усєї бюджетної сфери комунальні платежі становлять значну частину витрат сімейного бюджету, до речі, ~60% якого середні сім'ї витрачають на харчування.

Крім того, є ще одна суттєва ланка споживачів – об'єкти соціальної інфраструктури, фінансовані з місцевих бюджетів, планування яких на 2006 – 2007 роки не витримує жодної критики – це від 49 до 73% забезпечення.

Висновок можна зробити лише

один: на сьогодні немає умов для створення конкуренції на ринку комунальних послуг, а стримувальними чинниками в розвитку конкурентного середовища лишаються збитковість галузі загалом, тарифи, що не відшкодовують повною мірою витрат на виробництво послуг, низька платоспроможність як населення, так і бюджетної сфери.

Для прикладу, який би характеризував стан справ у житлово-комунальному господарстві, наведемо рівень дебіторської заборгованості підприємств галузі на 1 вересня 2006 року – 7,48 млрд. грн. Слід зазначити, що заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг, за даними Держкомстату, зменшилась на 0,5% і на 1 жовтня становила 5,8 млрд. грн.

Детального аналізу потребує й стан кадрового забезпечення житлово-комунальної сфери.

Два чинники суттєво впливають на загальний рівень виконання своєї

важливої функції – хронічна заборгованість із заробітної плати та її низький рівень навіть порівняно з іншими галузями. Чисельність працівників, що мають заборгованість, становить понад 40 тис. осіб.

До всіх названих економічно-фінансових проблем додається ще одна – технічний стан основних фондів підприємств житлово-комунального господарства. Комунальна інфраструктура зношена більш ніж на 60%, внаслідок чого кількість аварій зростає в геометричній прогресії.

З чого почати? Передусім з комплексності підходу та створення чіткої методології житлово-комунальної реформи, основними складниками якої, на погляд автора, могли б стати:

- створення та реалізація моделі сучасного менеджменту в сфері виробництва й надання послуг;
- модернізація комунальної інф-

раструктури на базі сучасних інноваційних енергоефективних та енергоощадних технологій;

- максимальне сприяння створенню конкурентного середовища в житлово-комунальній сфері із забезпеченням беззбитковості економічної діяльності та залученням приватного бізнесу, інвестицій і внаслідок кадрового оновлення;

Реформувати житлово-комунальну сферу можна лише за умови чесного та виваженого ставлення держави до своїх громадян; партнерства державної влади й органів місцевого самоврядування; високого рівня організаційного забезпечення.

Автор пропонує «Дорожню карту реформування житлово-комунального господарства» та наводить приклад реалізації програми в місті Славутічі.

Дорожня карта реформування житлово-комунального господарства

